

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

3-2006

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XXXVIII
2006
3**

WARSZAWA 2006

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

KOMITET REDAKCYJNY

Tadeusz Kisielewski, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Czesław Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Wojciech Rojek, Tomasz Schramm, Henryk Ślabek,
Witold Stankiewicz, Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Roman Wapiński,
Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński,
Michał J. Zacharias, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska (sekretarz), Magdalena Hułas,
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Krzysztof Michałek,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

ISSN 0419-8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2006

Wydawnictwo DiG
al. Wojska Polskiego 4, 01-524 Warszawa
tel./fax 839-08-38
e-mail: biuro@dig.com.pl <http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.
Druk: Fabryka Druku Sp. z o.o., ul. Staniewicka 18, 03-310 Warszawa

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Jerzy Gaul — <i>Polityczne aspekty uwolnienia Józefa Piłsudskiego z Magdeburga w listopadzie 1918 r.</i>	3
Dušan Segeš — <i>Edvard Beneš a sprawa polska w kontekście podpisania układu czechosłowacko-sowieckiego z 1943 r.</i>	17
Małgorzata Hajdo — <i>Wizerunek kobiety jako matki, pracownika i działaczki społecznej prezentowany na łamach prasy kobiecej w latach 1948–1956</i>	55
Bartosz Kaliski — <i>Prymas Stefan Wyszyński — biskup ordynariusz archidiecezji gnieźnieńskiej. Przyczynek do historii stosunków państwo — Kościół katolicki w PRL (1949–1975)</i>	73

MATERIAŁY

Marek Kazimierz Kamiński, Ewa Orlof — <i>Mniej znane karty stosunków polsko-francusko-czechosłowackich podczas II wojny światowej</i>	99
Jacek Pietrzak — <i>Działalność komunistów wśród polskiego wychodźstwa na Bliskim Wschodzie w świetle materiałów kontrwywiadu Polskich Sił Zbrojnych (1944 r.)</i>	119

AUTOREFERATY

Marek Konstankiewicz — <i>Kancelaria starostw województwa lubelskiego w latach 1919–1939</i>	137
--	-----

ARTYKUŁY RECENZyjne I RECENZJE

Andrzej Nowak — <i>Documents diplomatiques français — źródła do politycznej historii wojny polsko-sowieckiej w 1920 roku</i>	145
Adam Bosiacki — <i>GUŁag w radzieckim systemie represji. Wokół książki Stanisława Ciesielskiego</i>	152
Piotr Gontarczyk — <i>Sowiecko-rosyjska kontrrewolucja. Uwagi o rosyjskiej historiografii najnowszej na marginesie książki Moskwa i wostocznaja Jewropa. Stanowlienię polityczeskich reżimow sowietskowo tipa (1949–1953). Oczerki istorii</i>	157
Krzysztof Kosiński — <i>Marzec '68: bunt pokoleniowy</i>	181

* * *

M. Jovičić, Slobodan Jovanović. <i>Ilustrowana monografija</i> — Wojciech Szczepański	189
B. Szubtarska, <i>Ambasada polska w ZSRR w latach 1941–1943</i> — Daniel Boćkowski	194
E. Szpak, <i>Między osiedlem a zagrodą. Życie codzienne mieszkańców PGR-ów</i> — Hubert Wilk	197
B. Klich-Kluczewska, <i>Przez dziurkę od klucza. Życie prywatne w Krakowie (1945–1989)</i> — Piotr Perkowski	200
<i>Wizyta Jana Pawła II w Polsce 1979. Dokumenty KC PZPR i MSW. Wstęp i opracowanie A. Friszke i M. Zaremba</i> — Daniel Sienkowiec	206

B. Jagusiak, <i>OPZZ i NSZZ „Solidarność” w systemie politycznym Polski w latach 1989–2001</i> — Agnieszka Subocz.	211
„Jahrbuch für historische Kommunismusforschung” 2005, Hg.: H. Weber, U. Mähler, B. H. Bayerlein, H. Dähn, B. Faulenbach, J. Foitzik, E. Neubert, M. Wilke — Maciej Górny.	215
„Białostockie Teki Historyczne” — Jerzy Urwanowicz.	218

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Udział Międzynarodowego Komitetu Historii II Wojny Światowej w XX Międzynarodowym Kongresie Nauk Historycznych, Sydney, lipiec 2005</i> — Magdalena Hułas.	221
---	-----

Wśród naszych autorów:

Dr Daniel Boćkowski — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Adam Bosiacki — adiunkt w Instytucie Nauki o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego

Dr hab. Jerzy Gaul — docent w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie

Dr Piotr Gontarczyk — pracownik naukowy Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Dr Maciej Górny — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Małgorzata Hajdo — doktorantka w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Magdalena Hułas — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Bartosz Kaliski — asystent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Prof. dr hab. Marek K. Kamiński — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Marek Konstankiewicz — adiunkt w Archiwum Państwowym w Lublinie

Dr Krzysztof Kosiński — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Andrzej Nowak — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr hab. Ewa Orlof — prof. Uniwersytetu Rzeszowskiego

Dr Piotr Perkowski — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr Jacek Pietrzak — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Mgr Daniel Sienkowiec — doktorant w Instytucie Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Mgr Agnieszka Subocz — doktorantka w Wyższej Szkole Humanistycznej w Pułtusk

Dr Wojciech Szczepański — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu

Mgr Dušan Segeš — doktorant w Instytucie Historii Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie

Dr hab. Jerzy Urwanowicz — prof. Uniwersytetu Białostockiego

Mgr Hubert Wilk — asystent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pisemem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na III kw. 2006 r. — 20 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

„RUCH” S.A. zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „RUCH” S.A. O.K.D.P., 01-248 Warszawa, konto PEKAO S.A. IV O/Warszawa 68124010531111000004430494. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.com.pl; <http://www.dig.com.pl>

BZ WBK SA 35 O/Warszawa 70109028510000000100226138

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia

0 801 205 555

lub na stronie internetowej

<http://www.kolporter-spolka-akcyjna.com.pl/prenumerata.asp>.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)
Nakład 750 egz.

